

Leidraad Cosmetische Geneeskunde Corona

Versie 4.0; update 23-05-2020

Inleiding

Dit document bevat de leidraad van de Nederlandse Vereniging Cosmetische Geneeskunde (NVCG) voor cosmetisch artsen om veilig te werken met als doel om het besmettingsrisico met het COVID-19 virus tot nihil te beperken.

Besmettingsweg

Het Coronavirus is van mens op mens overdraagbaar. Het virus verspreidt zich via kleine druppeltjes vanuit de neus of mond van een mens met het coronavirus, wanneer deze hoest of uitademt. Dit meest belangrijke besmettingsweg is via deze aerosolen. Deze worden verspreid vanuit een hoestend/niezend persoon en mogelijk bij praten. Mensen raken besmet door het inademen van de kleine druppeltjes die net zijn uitgedemd door een besmette persoon. Daarom is het belangrijk op afstand (>1,5m) te blijven van een zieke persoon. Het risico om besmet te worden vanuit een persoon zonder respiratoire symptomen (hoesten, benauwdheid) lijkt laag. Het is nog niet duidelijk hoe de besmettelijkheid is in deze asymptomatische fase, maar mogelijk dat in deze fase contact een belangrijke transmissieroute is. Wanneer virus-dragende druppeltjes op oppervlakken in de directe omgeving en op voorwerpen terecht komen, kunnen anderen mogelijk besmet raken door het aanraken van deze oppervlakken en/of voorwerpen en daarna het aanraken van de eigen ogen, neus en mond.

Besmettingsrisico's minimaliseren

Om in de cosmetische zorg het besmettingsrisico voor zowel cliënt als arts te minimaliseren heeft de NVCG een aantal uitgangspunten geformuleerd. Wanneer artsen zich aan deze leidraad houden, is het besmettingsrisico geminimaliseerd, zodat veilige zorg mogelijk is. Deze uitgangspunten gaan uit van triage van de cliënt enerzijds en uitgebreide infectiepreventie maatregelen in de kliniek en rond de behandeling anderzijds. Voor de triage en de infectiepreventie maatregelen baseren wij ons op het COVID-19 beleid van het RIVM. Daarnaast gelden altijd de basale infectiepreventie maatregelen, zoals al beschreven in NVCG veldnorm "minimum vereisten voor de faciliteit en omstandigheden voor cosmetisch artsen", versiedatum november 2019 (<https://nvcg.nl/over-nvcg/veldnormen-en-richtlijnen>).

Wanneer het RIVM op enig moment zou bepalen dat iedereen buitenshuis een mondkapje moet dragen, dan wordt dit ook opgevolgd door medewerkers binnen de kliniek, behalve wanneer de verrichting een zwaardere beschermingsmaatregel vereist.

Uitgangspunt NVCG

Hieronder volgen de uitgangspunten waaronder de NVCG meent dat werkzaamheden door de cosmetisch artsen en huidtherapeuten in de huidige COVID-19 situatie mogelijk is:

1. Gezonde cliënten, zonder klachten van (hoesten, keelpijn, koorts en/of neusverkoudheid kunnen worden geholpen. De kliniek be vraagt elke cliënt voorafgaand aan de behandeling over de aanwezigheid van klachten (hoesten, keelpijn, koorts, neusverkoudheid en/of diarree) en of huisgenoten zich in thuisisolatie bevinden. De kliniek documenteert de antwoorden en bepaalt aan de hand van het triage protocol of het verantwoord is dat de cliënt naar de kliniek komt. Bij binnenkomst be vraagt de receptioniste van de kliniek de cliënt nogmaals over de aanwezigheid van klachten bij cliënt en gezinsleden. De cliënt bezoekt de kliniek alleen.

2. Alleen gezonde medewerkers (zonder klachten van hoesten, keelpijn, koorts, en/of neusverkoudheid) werken met cliënten. Indien de medewerker klachten heeft, blijft deze thuis tot tenminste 24 uur geheel klachtenvrij. Indien de medewerker een huisgenoot in thuisisolatie heeft, blijft de medewerker thuis tot 14 dagen na het laatste contact. Voor aanvang van iedere werkdag wordt dit uitgevraagd en gedocumenteerd. Het is bekend welke actie wordt gevolgd indien een medewerker klachten meldt, hiervoor is een procedure opgesteld.
3. De werkzaamheden worden verricht door medisch geschoold personeel. Artsen en paramedici behoren tot contactberoepen, met kennis van infectiepreventie. Zij zijn gewend infectiepreventie maatregelen te begrijpen en na te leven. Ook kan medisch personeel, door deze kennis, hiaten in aseptisch werken herkennen en tot de juiste interventies besluiten.
4. De medewerker werkt zoveel mogelijk buiten de 1,5 meter zone en behoudt waar mogelijk afstand tot de cliënt en andere medewerkers. De medewerker schudt geen handen.
5. Er zijn maximaal 3 personen tegelijkertijd aanwezig in de behandelruimte en hierbij wordt een afstand aangehouden van > 1,5 meter.
6. Voor en na het contact met de cliënt wordt handhygiëne toegepast, door gebruik van handalcohol of door het wassen van de handen met zeep. Hiervoor is een duidelijk showcard aanwezig waarop de procedure staat vermeld.
7. Bij entree van de kliniek wordt aan de cliënt gevraagd de handen te desinfecteren of te wassen. Hiervoor biedt de kliniek gelegenheid.
8. De kliniek communiceert de bovenstaande regels en werkwijze duidelijk en tijdig naar de cliënt, zowel schriftelijk als mondeling.

Triage van cliënten

In deze tabel wordt aangegeven welke cliënten in aanmerking komen voor behandeling, op voorwaarde dat de behandelaar zich houdt aan de in deze Leidraad beschreven extra maatregelen, aanvullend op de in de NVCG-velnorm (2019) beschreven standaard voor infectiepreventie maatregelen. Moment van inschatten van besmettingsrisico is bij het maken van een afspraak. Verder zijn er nog een aantal momenten waarop de cliënt geattendeerd wordt over het wegblijven met klachten, namelijk:

- De herinnering sms / e-mail voor de afspraak
- bij de ontvangst(balie)
- een poster of banner in de kliniek

Indien de cliënt tijdens het bezoek aan de kliniek onverwacht toch klachten blijkt te hebben, krijgt deze direct een chirurgisch masker type II aangereikt en wordt het kliniek bezoek uitgesteld.

Patiënten	Met op moment van bezoek aan de kliniek, of tot 24 uur daarvoor, tenminste 1 van: - Keelpijn - Hoesten - Neusverkoudheid - koorts	Zonder klachten ¹ (tenminste 24 uur), met een huisgenoot in thuisisolatie	Zonder klachten ¹ (tenminste 24 uur), zonder een huisgenoot in thuisisolatie
Cosmetische verrichting			
Semi spoed	Niet (kliniek bezoek uitstellen tot 24 uur klachten vrij)	Niet (bezoek uitstellen tot 14 dagen na het laatste contact)	Wel mogelijk
Regulier	Niet	Niet	Wel mogelijk

	(kliniek bezoek uitstellen tot 24 uur klachten vrij)	(bezoek uitstellen tot 14 dagen na het laatste contact)	
--	--	---	--

¹ Klachten= keelpijn, hoesten, neusverkoudheid, diarree en/of koorts

Coronavirus beleid inzake cliënten

Werkwijze:

Waar mogelijk wordt de zorgvraag via bel- en teleconsulten afgewikkeld. Indien niet mogelijk, dan consult afnemen met inachtneming van tenminste 1,5 m afstand

Voorafgaand aan behandeling in de kliniek:

Triage ronde 1:

Moment: Telefonische intake voorafgaand aan bezoek kliniek:

Onderstaande vragen stellen aan cliënt en documenteren:

1. *“Heeft u last van hoesten, neusverkoudheid, keelpijn of koorts?”*
2. *“Bevindt een huisgenoot van u zich in thuis isolatie?”*

Indien 2x **NEE**: De afspraak kan ingepland worden

Indien 1 of 2x JA: De afspraak kan niet gemaakt

Nieuwe afspraak maken nadat cliënt tenminste 24 uur klachtenvrij is of indien 14 dagen na het laatste contact met de huisgenoot in thuisisolatie.

Triage ronde 2:

Moment: Bij aankomst van de cliënt:

Verzoek de cliënt afstand te houden bij intake/balie (> 1,5 meter)

Verzoek de cliënt de handen te desinfecteren en zie daar op toe.

Onderstaande vragen (nogmaals) stellen aan cliënt en documenteren:

1. *“Heeft u last van hoesten, neusverkoudheid, keelpijn of koorts?”*
2. *“Bevindt een huisgenoot van u zich in thuis isolatie?”*

Indien 2x **NEE**: Vraag de cliënt de handen te desinfecteren. Daarna kan de cliënt geholpen worden.

Indien 1 of 2x JA: De cliënt moet de kliniek direct verlaten.

Nieuwe afspraak maken nadat cliënt tenminste 24 uur klachtenvrij is of indien 14 dagen na het laatste contact met de huisgenoot in thuisisolatie.

Aanvullende maatregelen voor de cosmetische praktijk

De in de NVCG-veldnorm beschreven infectiepreventiemaatregelen worden nageleefd. Daarnaast zijn onderstaande aanvullende maatregelen opgesteld en geïmplementeerd.

Algemeen

- Aanvullende gedragsregels en hygiëne-eisen hangen aan de buitenkant van de kliniek en worden binnen herhaald. Deze worden ook op websites en bij het maken van telefonische afspraken gecommuniceerd.
- Er geldt een “geen hand schudden beleid” in de kliniek.
- Er wordt zoveel mogelijk op afspraak gewerkt. Cliënten worden een dag van tevoren gebeld voor een intake om de gedrags- en hygiëneregels te bespreken en:
 1. Triage uit te voeren. Dit is erop gericht om navraag te doen dat cliënten of hun gezinsleden geen gezondheidsklachten hebben. De cliënt mag de kliniek niet betreden indien hij last heeft van hoesten, neusverkoudheid, keelpijn en/of koorts. Ook indien een huisgenoot in thuisisolatie verkeert kan de cliënt niet komen.
 2. Verzoek om niet vroeger te komen dan noodzakelijk en om alleen te komen (zonder partner).
 3. Aangegeven wordt dat alleen per pin of contactloos kan worden betaald. Bij contante betaling kan alleen gepast worden betaald.

Cliënten

- De cliënt wordt gevraagd alleen te komen. Begeleiders worden in principe niet toegelaten in de kliniek, zij moeten buiten (in de auto) wachten.
- Bij binnenkomst wordt aan de cliënt nogmaals naar klachten gevraagd. De cliënt met hoesten, neusverkoudheid, keelpijn en/of koorts wordt niet behandeld en verzocht direct te vertrekken. Indien er klachten zijn, reik dan een chirurgisch masker uit en cancel de behandeling.
- Bij binnenkomst wordt de cliënt ook gevraagd de handen te desinfecteren en ziet daarop toe. Klant is verplicht dit te doen.

Medewerkers

- Medewerkers worden schriftelijk en mondeling geïnformeerd over de regels die er zijn ten aanzien van infectiepreventie.
- Medewerkers die last hebben van hoesten, neusverkoudheid, keelpijn en/of koortskunnen niet in de kliniek komen. Als zij 24 uur vrij van klachten zijn kunnen ze weer werken. Voor medewerkers met gezondheidsklachten is een procedure geschreven, gebaseerd op het actuele RIVM-beleid voor medewerkers met klachten.
- Medewerkers met een huisgenoot in thuis isolatie komen niet in de kliniek, tot 14 dagen na het laatste contact met de huisgenoot.
- Voor aanvang van de werkzaamheden wordt dagelijks aan de medewerkers gevraagd of er geen klachten zijn. Indien er wel klachten zijn moet de betreffende medewerker direct naar huis.
- Medewerkers houden 1,5 meter afstand tot patiënten en tot elkaar (collega's).

Behandeling

- In de behandelruimte zijn maximaal 3 personen aanwezig en zij kunnen > 1,5 meter afstand houden.
- De medewerker werkt zoveel mogelijk buiten de 1,5 meter zone en behoudt social distance. Zolang er landelijk schaarste is van persoonlijke beschermingsmiddelen, zoals mondkapjes, worden behandelingen waarbij deze nodig zijn niet uitgevoerd.
- Algemene infectiepreventie maatregelen blijven onverminderd van kracht. Dit zijn:
 - Het uitvoeren van handhygiëne voor en na cliëntencontact
 - Handhygiëne uitvoeren na het uittrekken van handschoenen
 - Handschoenen dragen bij contact met lichaamsvloeistoffen, slijmvliesen en niet intacte huid
 - Schort (plastic halter) dragen bij kans op spatten of spuiten van patiënten materiaal
- Tijdens de behandeling en/of onderzoek wordt onderstaand maskerbeleid gevolgd:

- Bij cosmetische behandelingen, die voor de intrede van het Coronavirus zonder (chirurgisch) mondmasker werden uitgevoerd, kunnen – wanneer de kliniek de overige in deze Leidraad beschreven maatregelen in acht neemt - ook nu zonder (chirurgisch) mondmasker worden uitgevoerd. De NVC G volgt hierbij de ziekenhuisrichtlijnen voor niet-Coronazorg¹:
 - Indien een chirurgisch mondmasker wordt gedragen, wordt gebruik gemaakt van een type II of IIR-masker, conform EN 14683. Bij het dragen van een masker is het dragen van een bril optioneel. Een faceshield moet worden beschouwd als een beschermbril en kan nooit een masker vervangen.
 - Het masker is medewerker gebonden en kan 4-8 uur achtereen worden gedragen. Het masker is op of af, het mag niet onder de kin worden gehangen.
 - Na het afzetten van het masker de handen desinfecteren of wassen.
 - Zichtbaar verontreinigde of beschadigde maskers direct weggooien en niet bewaren.
- Zoals gebruikelijk dragen behandelaren handschoenen tijdens de behandeling en tijdens bereiding van medicatie. Handschoenen worden direct na de behandeling uitgetrokken en hierna wordt handhygiëne uitgevoerd, voordat de omgeving verder wordt aangeraakt. Medewerkers passen handhygiëne toe voor en na de behandeling.

Inrichting en verzorging van de kliniek

- Twee keer per dag worden alle tastvlakken in de behandelkamer (zoals toetsenborden, muizen, deurklinken) gedesinfecteerd met een desinfectiedoekje of alcohol 70%.
- De kliniek wordt dagelijks huishoudelijk gereinigd, het is inzichtelijk dat dit ook werkelijk gebeurt.
- De kliniek is zo ingericht dat het mogelijk is in alle ruimtes >1,5 meter afstand te houden.
- Eventuele koffiemachines, tapwater automaten etc. zijn buiten gebruik gesteld. Er worden geen etenswaren in de kliniek verstrekt.
- Gezamenlijk te gebruiken tijdschriften, folders en kinderspeelgoed zijn verwijderd.
- Ook in kantoorruimtes, pantry's, koffiekamers etc. is het voor medewerkers mogelijk 1,5 m afstand te houden.
- Richt dienstroosters en pauzes zo in dat afstand houden tussen collega's mogelijk is.
- Stel in wachtruimtes de positie van de stoelen vast of geef dit met kruizen aan op de vloer.
- Indien er een lift is: markeer in de lift met tape op de vloer waar personen moeten staan >1,5m. Indien er een draaideur is naar de polikliniek: geef aan dat er maar 1 persoon in de draaideur mag.
- Deel looproutes zo in dat er zo min mogelijk kruising van personenverkeer plaatsvindt; streef naar 1-richtingsverkeer indien mogelijk. Er is goed bewegwijzering, zodat de looproute duidelijk is.
- Gebruik de gang niet als overleg- of contact plek, maar houdt gangen zo veel mogelijk leeg.
- Bij balies is het mogelijk 1,5 m afstand te bewaren tussen patiënt en medewerker. Is dat niet het geval dan een plexiglas scherm plaatsen.
- Bij de balie of in de wachtruimte is handhygiëne mogelijk voor patiënten.
- Geef route naar toilet duidelijk aan. Geef in de gezamenlijke voorruimte aan wat 1,5 m is. Creëer zo nodig buiten de toiletruimte een wachtzone.

¹ De NVC G heeft kennisgenomen van de Leidraad Mondzorg Corona van tandartsen en mondhygiënist. In die Leidraad wordt voorgeschreven om bij elke behandeling een mondmasker te dragen, hetgeen begrijpelijk is, omdat tandartsen en mondhygiënist altijd een mondmasker dragen in verband met aerosolvorming bij de behandeling.